

**SZAKMAIALAPOZÁS A MŰVÉSZET, KÖZMŰVELŐDÉS, KOMMUNIKÁCIÓ
SZAKMACSOPORTRA
„B” változat**

10. évfolyam

Művészeti szakmai alapozó ismeretek	74 óra
Művészeti szakmai alapozó gyakorlatok	<u>185 óra</u>
Elmélet és gyakorlat	259 óra

MŰVÉSZETISZAKMAIALAPOZÓISMERETEK

Évi óraszám: 74 óra

Célok és feladatok

A *Művészeti szakmai alapozó ismeretek* oktatásának alapvető célja olyan ismeretrendszer, tudás kialakítása, amely megalapozza és formálja a művészet, kultúra szakmacsoportba tartozó szakképesítésekhez szükséges szemléletet.

A *Művészetismeret* tanításának célja, hogy közvetítse a nemzeti és az egyetemes műveltséget, tárja fel a kultúrtörténeti és a hozzá kapcsolódó művészettörténeti korszakok világát. Mutasson rá a magyar és egyetemes kultúra és művészet-történet párhuzamaira, kapcsolataira. Ismertesse meg a tanulókat az esztétikai kifejezés módjaival, ismerjék az iparművészeti és a népi tárgyi kultúra különbségeit, azonosságait és szerepüket.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy tanulása során fejlődjön és erősödjön a tanulók szakmai munkájával kapcsolatos kötelességtudata, felelősségérzete, szóbeli kommunikációban törekedjenek a nyelv szabatos, helyes használatára.

Fejlődjön a tanulóknak az önálló feladatmegoldás képessége, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömeit.

Művészetismeret:

Keltse fel a tanulók tárgyi kultúra iránti érdeklődését, fejlessze a tanulók szépérzékét.

Ismerjék fel a képzőművészet és más művészeti ágak kapcsolódásának lehetőségeit, a kommunikációs formák típusait, jellemzőit, hatásait. Tudják felismerni és ismertetni a művészettörténeti korok legjellemzőbb ismérveit.

Tudják elemezni a műalkotás készítésénél szerepet játszó elemeket, a tér, a forma, a szín hatását, ismertetni az anyagszerűség követelményeit.

Tudjanak véleményt alkotni a művészi alkotásról, a giccsről, ismertetni példákon keresztül a tárgykultúra és a használhatóság kapcsolatát.

Tudják a mindennapi tárgyak funkciójának megértése után a saját tárgyi igényeiket megfogalmazni, megjeleníteni.

Belépő tevékenységformák

A tanulók ismerjék a legjellemzőbb alkotókat, alkotásokat, különös tekintettel a magyar művészekre.

Témakörök	Tartalmak
Művészettörténeti ismeretek	<p>Az ősközösség művészete. A rabszolgatartó társadalom művészete. Az ókori Kelet. Az ókori görög művészet. A római művészet. A magyarság művészete a honfoglalás előtt és a honfoglalás korában. A középkor egyetemes és magyar művészete: — Román művészet. — Gótikus művészet. — Reneszánsz művészet. — Barokk művészet. Az újkor egyetemes és magyar művészete: — A klasszicizmus művészete. — A romantika. — A realizmus. — Az izmusok. — A 20. század művészete.</p>
Tárgy- és környezetkultúra	<p>A külső-belső terek funkcióinak összefüggései. A tárgykultúra kultúrtörténeti változásának áttekintése: — funkció — anyag — forma — díszítmény viszonya, — a képző- és iparművészet kapcsolata, átfedéseik, — az ipar- és népművészet kapcsolata, kölcsönhatásaik, szerepük, — tárgykészítés természetes anyagokból, — különböző kultúrák azonos tevékenységhez kapcsolódó tárgyainak összehasonlítása, az általános jelrendszer.</p>
Az alkotás folyamata, alkotói módszerek	<p>A lelkiállapot és az elvont gondolkodás megjelenítése. Az alkotófolyamat, az ezt szolgáló módszerek, technikák megismerése: — a tér: alaprajz, metszet, különböző szerkezetek, térélmény, — a forma: a forma redukciója, stilizálás, az ornamentika, az arány és ezek összefüggései a formával, — a szín: színelmélet, színek hatása, színek szerepe és jelentése, — a kompozíció: kifejezőeszközök, komponálási módok, a képi egyensúly, a művészi átírás, — az anyag: az anyagszerűség követelményei, a különböző anyagok megmunkálása, — a használhatóság: a tárgyi kultúra alakulása a használhatóság szempontjából. A giccs.</p>
A műelemzés legfontosabb szempontjai	<p>A valóság tükröződésének megjelenése a művészetben. Az alkotó és egyéni stílusának szerepe. Az alkotás jellegzetességei alapján elhelyezése korban. A tartalom, a forma, a funkció, az anyag, a ritmus, az arány, a szín és az egyensúly képi eltolódásai és az egyéb kifejezőeszközök összefüggései, hatásmechanizmusuk. Összegzés: a mű milyen helyet foglal el korának képviselésében. A népművészeti tárgyak elemzése: — a tárgy adatai, használata és az életforma összefüggései, — anyaga, — készítésének technikája, — forma — funkció — díszítés — technika összefüggései, — mennyire jellegzetes a tárgy, — esztétikai összegzés.</p>

A továbbhaladás feltételei

A tanulók tudják felismerni és ismertetni a művészettörténeti korok legjellemzőbb ismérveit, tudjanak a mai művészetekben tájékozódni és eligazodni. Tudják összekapcsolni az emberiség korszakainak világképét annak vizuális művészetbeli kifejeződésével. Legyenek képesek az információk értelmezésére, következtetések megfogalmazására.

Tudjanak véleményt alkotni, tudják ismertetni példákon keresztül a tárgykultúra és a használhatóság kapcsolatát. Ismerjék fel a legjellemzőbb alkotókat, alkotásokat, különös tekintettel a magyar művészekre.

MŰVÉSZETISZAKMAIALAPOZÓGYAKORLATOK**Évi óraszám: 185 óra***Célok és feladatok*

A *Művészeti szakmai alapozó gyakorlatok* alapvető célja a készségek és képességek fejlesztése, olyan ismeretrendszer, tudás és gyakorlati ismeretek kialakítása, amely megalapozza és formálja a művészet, kultúra szakmacsoportba tartozó szakképesítésekhez szükséges szemléletet. Készítse fel a tanulókat az önálló és csoportban történő munkavégzésre is.

A *Mindennapi ismeretek* tanításának célja, hogy olyan ismereteket nyújtson, amelyek a hétköznapi élet területén hasznosíthatók, egyúttal motiválják a tanulókat a folyamatos, önálló ismeretszerzésre. Segítse az igényes, helyzethez illő szóhasználatot és szövegalkotást, a közéleti szövegek értelmezését és a környező világban való eligazodást. Tegye képessé a tanulókat ügyeik intézésére, saját testi épségük megvédésére, baleset esetén a szakemberek megérkezéséig a további károsodás kivédésére.

A *Manuális készségfejlesztő gyakorlat* oktatásának célja a mindennapi látványok esztétikumának és művészi élményének a befogadása, átélése, a gondolatok, érzelmek vizuális kifejezése. Az anyagok tulajdonságainak, a kifejezési technikáknak, eljárásoknak a megismerése, az eszközök, szerszámok alkalmazása.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy tanulása során fejlődjön és erősödjön a tanulók szakmai munkájával kapcsolatos kötelességtudata, felelősségérzete, szóbeli kommunikációban törekedjenek a nyelv szabatos, helyes használatára.

Fejlődjön a tanulóknál az önálló feladatmegoldás képessége, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

Mindennapi ismeretek:

A tanulók legyenek képesek hivatalos ügyeik intézésére, dokumentumok, tájékoztatók használatára. Ismerjék fel és értelmezzék a leggyakoribb vevőtájékoztatói jelrendszereket, tudják a szükséges információforrást kiválasztani, használni, alkalomhoz illően megjelenni, viselkedni.

Tudják vészhelyzetben felmérni és betartani kompetenciájuk határait, nyugodtan, logikusan cselekedni, szakszerűen segítséget kérni.

Legyenek képesek személyek, helyzetek, intézmények bemutatása mellett azok egyszerű értékelésére is.

Manuális készségfejlesztő gyakorlat:

A tanulók ismerjék meg a játék, az ajándék, a díszítőtárgyak készítésének örömet, és fogadják el hasznosságát. A kézügyesség és alkotókészség fejlesztése mellett a tevékenységek formálják az esztétikai érzéket, serkentsék a fantáziát, juttassanak sikerélményekhez.

Készítsék fel a tanulókat a balesetmentes munkavégzés körülményeinek megteremtésére, alakuljanak ki a tanulóknál a munkavégzéssel kapcsolatos elemi munkaszokások.

*Belépő tevékenységformák**Mindennapi ismeretek:*

Információk gyűjtése, az információk értelmezése, következtetések megfogalmazása. Fogalomalkotás közvetlen észlelés és közvetett tapasztalás alapján. Lényegkiemelés mintakövetés alapján.

Manuális készségfejlesztő gyakorlat:

Anyagok megfigyelése adott szempontok alapján. Tárgytervezés, alkotás, kifejezési technikák, eljárások alkalmazása. Kéziszerszámok szakszerű kiválasztása, használata.

Mindennapi ismeretek

Témakörök	Tartalmak
Mindennapi ismeretek	<p>Önéletrajzírás. Magán- és hivatalos levél írása. Hivatalos ügyintézés: — Útlevegénylés. — Erkölcsi bizonyítvány igénylése. — Lakcímbjelentés. — Kérdőívkitöltés. Használati utasítások, vevőtájékoztatók értelmezése (mosógép, tévé, video stb.). Menetrend használata, menetjegyvásárlás. Fontosabb telefonszámok. Vásárlások: — Aranyoldalak használata. — Internet használata. Álláskeresés: — Apróhirdetés. — Munkaügyi Központ. Családi ünnepek és szervezésük.</p>
Elsősegély-nyújtási alapismeretek	<p>Stabil oldalfekvő helyzet biztosítása. Szabad légút biztosítása. Segélykérés. Elsősegélynyújtás ájulás esetén. Sebek, vérzések elsődleges ellátása. Állati harapások, rovarcsípések ellátása. Segítség áramütés esetén. Égési sérültek ellátása. Fagyási sérülések ellátása. Tennivalók a szervezet általános lehűlése esetén. Lázcillapítás. Házipatika, elsősegélykészlet.</p>
A szakképesítések gyakorlőhelyeinek látogatása	<p>Felkészülés a gyakorlőhely látogatására, megfigyelési szempontok kialakítása: — az ott dolgozók tevékenysége, munkafolyamatok, műveletek, — a használt gépek, szerszámok, — a munkakörülmények, — a munkavédelmi előírások, — a dolgozókkal szemben támasztott pszichikai, fizikai követelmények, — a munkakörök betöltéséhez szükséges iskolai végzettségek, — a továbbképzési lehetőségek, — a termékek felhasználása, forgalmazása. A megfigyelési szempontok alapján ismerkedés a választott szakképesítés munkahelyeivel: — porcelánkészítő, — kézi és gépi hímző.</p>

Manuális készségfejlesztő gyakorlat

Témakörök	Tartalmak
Rajzolás	<p>Betűk rajzolása:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Betűk, betűcsaládok. — Román, gót, reneszánsz ábécék. — Betűk szerkesztése. — Monogramok. — Egyenes és ívelt formájú szöveghelyezés. <p>Fejrajzok:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Koponya tanulmányrajza. A bőr és izom formaalakító szerepe. — Arcrészletek: orr, szem, fül, száj rajzolása. — Az érzelmek arcalakító hatása. <p>Redőzet és drapéria:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Egy, valamint két ponton felfüggesztett drapéria vázlata és tanulmányrajza. — Különféle, korábban rajzolt tárgyra, térformára terített drapéria vázlata és tanulmányrajza. — A drapéria esése, anyaga. <p>Test és drapéria kapcsolata:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Az alak elmozdulása, elhajlása, fordulása és a drapéria változásának összefüggései.
Agyagmunkák	<p>Agyag-előkészítés.</p> <p>Alapműveletek:</p> <ul style="list-style-type: none"> — az agyag formálhatósága, — ujjbábok, körtemuzsika készítése, hurkatechnika alkalmazása. <p>A korongozás alapfogásai:</p> <ul style="list-style-type: none"> — középre fogás, — kifúrás, — csőbe húzás, — széthúzás.
Varrás, hímzés	<p>Kézi öltések:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Ideiglenes öltések. — Végleges öltések. — Kapocs- és gombfelvarrás, gomblyukazás. <p>Varrás géppel:</p> <ul style="list-style-type: none"> — A varrógép. — A gépi varrás gyakorlása, egyenes, ívelt és sarkos varratok készítése. — Összevarrás. — Széttűzés. — Franciavarrás. — Szegések.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók legyenek képesek hivatalos ügyeik intézésére, dokumentumok, tájékoztatók használatára. Ismerjék fel és értelmezzék a leggyakoribb vevőtájékoztatói jelrendszereket, tudják a szükséges információforrást kiválasztani, használni, alkalomhoz illően megjelenni, viselkedni.

Ismerjék a betűcsaládokat, tudjanak esztétikus feliratot tervezni a megfelelő betűtípus kiválasztásával, tudják ábrázolni a tárgyi világ és a természet jelenségeit.

Ismerjék az agyag-előkészítés hagyományos és gépi módját, tudjanak korongon virágcserepet készíteni, írókázással egyenletes díszítő motívumot rajzolni.

Ismerjék és tudják alkalmazni a jelölő és előrajzoló technikákat.